

Odnosi Vzhod – Zahod v 8. in 9. stoletju

Odnosi rimske Cerkve do bizantinskega cesarstva se odvijajo v znamenju treh dogodkov:

Odnos do Bizanca

Trulanska sinoda 680

V. in VI. koncil sta obravnavala le dogmatična vprašanja, cesar Justinijan II. hoče urediti disciplino: uskladiti koncilске dekrete in državne zakone. Koncil naj bi bil ekumenski, disciplinirani kanoni naj bi vezali vse. Čuti se težnja po centralizaciji.

Koncil se zbere 680 v Carigradu, navzoči so štirje vzhodni patriarhi, papeževi poslanci in 211 škofov. Objavijo 102 kanona: izpoved vere, potrditev prejšnjih koncilov, ponovne anateme.

Potrdijo prejšnje disciplinarne kanone in izdajo še nove, ki temelje izključno na vzhodnih razmerah. Ostro kritizirajo nekatere zahodne navade, že se pojavlja odkrito nasprotovanje Rimu. Papež Sergij noče podpisati koncilskih aktov. Cesar ga hoče prisiliti, vendar mu ne uspe. Pokaže se nov prestiž papeštva in oddaljevanje Italije od Bizanca.

2.1.2. Novi davki Leona III.

Po smrti Justinijana II., nastanejo v cesarstvu neredi. Novi cesar Leon III. (717-741), hoče reorganizirati državo. Naloži italijanskim provincam težke davke, čemur se vsi s papežem na čelu upro. Leon poseže vmes s silo, vendar ga zavrnejo. Vzhod in zahod se s tem še bolj oddaljita.

Ikonoklazem

V VI. in VII. stol. se čaščenje podob zelo razširi. Nastajajo o njih mnoge legende, "čudeži", ponekod vstajajo proti čaščenju. Okoli 720 pridejo v Carigrad škofje Konstantin in Nakoleia, Tomaž iz Klaudiopolisa in Teodor iz Efeza in začno agitirati proti čaščenju.

726 cesar Leon izda odlok: *podob se ne sme več častiti, ampak je vse treba odstraniti*. Ikonoklazem se začne v polni meri z ediktom 730: *odpraviti je treba vse podobe*. Mnogi se odloku upirajo, več je tudi mučencev ikonoklazma.

Papež Gregor II. protestira, Gregor III. izobči tiste, ki uničujejo podobe. Cesar Leon odgovori s tem, da leta 732 priključi solunski vikariat bizantinskemu patriarhu. Meje bizantinskega patriarhata se ujemajo z mejami vzhodnega cesarstva.

Leta 787 se v Nikeji zbere koncil. Udeležencev je okoli 335. Koncil ostro loči pojma *latreia* – čaščenje, ki gre le Bogu in *proskynesis* – spoštovanje, ki se lahko izkazuje podobam.

Karel Veliki in sinoda v Frankfurtu nista hotela potrditi odlokov iz Nikeje 787 – slabi prevodi, predvsem pa nezaupanje. Ikonoklazem utrdi vzhodno Cerkev v samostojnosti, poveča razdaljo med vzhodom in zahodom, ne dogmatično, pač pa v oblikah obredov in kulta.

Odnos do Langobardov

Po konfliktu z Leonom III. ostaneta Rim in Ravenna, čeprav še dela cesarstva, prepuščena sama sebi nasproti ekspanzionistični politiki Langobardov. Liutprand, langobardski kralj (712-744) se pojavi pred Rimom. Papež prosi Karla Martela, ki posreduje za mir. Leta 742 z mirom v Terniju papež mora priznati oblast Langobardov nad predeli ravskega eksarhata.

Ozadje dogajanj v prvi polovici VIII. stol.

- Rimska Cerkev se vedno bolj oddaljuje od Bizanca.
- Radikalne spremembe v Sredozemlju: Arabci porušijo prejšnje sožitje, na mestu prejšnjega cesarstva zdaj tri: frankovsko, bizantinsko, arabsko.
- Pada moč Bizanca. Mora se nasloniti na lastne sile, zato močna centralizacija. Na Balkan prihajajo Slovani, v Italiji so močni Langobardi.
- Politika papeštva in italijanskih mest: bizantinski imperij ima svoje probleme, zato se za Italijo ne zanima več. Tu morajo plačevati visoke davke, pomoči pa ne prejmejo, če zanj prosijo. Papeži skušajo biti lojalni do imperija in do gibanj v Italiji. V mnogih primerih pride do izraza določena neodvisnost papežev. V težkih prilikah, ko rabijo pomoč, se obračajo vedno bolj na druge zaščitnike.